

פרס החברה הגיאולוגית הישראלית ע"ש פרופ' רפאל פרוינד ז"ל לשנת 2024 מוענק לפרופ' זהר גבירצמן

על תרומתו יוצאת דופן לחקר הטקטוניקה והסטרטיגרפיה של אגן הים התיכון המזרחי

במהלך חמישים השנים האחרונות הוקדשו אין ספור סקרים ומחקרים לשחזור הגורמים שהובילו למשבר המליחות המסיני ולתנאים בהם הצטברה שכבת המלח המאסיבית באגן הים התיכון. היבטים מסוימים נותרו מרובי דעות אך לגבי אחרים, קהילת המדע תמימת דעים. פרופ' זהר גבירצמן כיוון את מחקריו ללב השאלות המדעיות, גם אם נראו פתורות, ובחן את מידת ירידת מפלס הים התיכון במהלך משבר המליחות בעזרת ניתוח טקטונו-סטרטיגרפי של נתוני קידוחי הים העמוק שנאספו מול חופי ישראל. זהר בנה תשתית מחקר רחבה הנסמכת על מספר רב של חתכים סייסמיים ונתונים מקידוחים. בעזרתה שחזר זהר באופן מפורט את מבנה קרקעית הים ומרחב תת הקרקע באגן מזרח הים התיכון. איכותם הגבוהה של הנתונים אפשרה לזהר לתאר את החתך האבפורטי שהצטבר באגן עצמו, באופן חסר תקדים. תוצאות המחקר הראו שירידת מפלס הים בעת משבר המליחות הייתה מתונה באופן משמעותי מהמקובל. על כן הסיק זהר שקרקעית האגן דאז שהתה תחת מים עמוקים בעוד שוליו לא היו חשופים לחלוטין. במחקר נוסף חיזק זהר את טענת המים העמוקים בעזרת הדגמות מורפולוגיות אופייניות לסביבה זו. מחקרים אלו מאירים את המשבר המסיני באור אחר מהמקובל עד היום, וגורמים לחשיבה מחודשת על נתונים קיימים, ושחזור מחודש של התנאים הסביבתיים שהתקיימו בעת המשבר ובסמוך לו. מחקרים אלו גם מעידים על אופי מחקריו של זהר - חתירה לשורש הנושא, בחינת סוגיות בסיסיות למרות שכבר נמצאו להן פתרונות מקובלים, ומציאת פתרון מקורי בעל מעוף שמשנה את התפיסה המדעית.

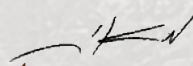
לאור הישגים אלו מצאו חברי וועדת השיפוט את

פרופ' זהר גבירצמן

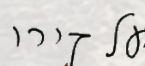
ראוי לפרס ע"ש פרופ' רפאל פרוינד מטעם החברה הגיאולוגית לשנת 2024

הפרס ניתן בכ"ג באדר ב' תשפ"ד

ולראיה באנו על החתום חברי וועדת השיפוט

דר' עיאל קירו

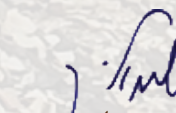
המכון הגיאולוגי

דר' יעל קירו

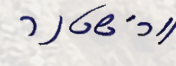
המחלקה למדעי כדה"א
וכוכבי הלכת
מכון ויצמן למדע

פרופ' סיגל אברמוביץ

המחלקה למדעי
כדה"א והסביבה
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' שמוליק ברקון

החוג לגאופיזיקה
אוניברסיטת תל אביב

פרופ' אורי שינר

בי"ס למדעי הסביבה
אוניברסיטת חיפה
נשיא החברה הגיאולוגית
הישראלית, יו"ר